

گزارش آمار اجرای احکام اعدام در زندان‌های ایران ماه سپتامبر ۲۰۲۶

نگاهی اجمالی به ۹ ماه نخست سال

مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران

نفس در قفس

گزارش سپتامبر ۲۰۲۶ و مرور دوره ژانویه تا سپتامبر

مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران گزارش اعدام‌های ثبت‌شده در ماه سپتامبر ۲۰۲۶ و مروری بر نه ماه نخست سال را ارائه می‌کند. در ماه سپتامبر، دست‌کم ۷۰ نفر در زندان‌های ایران اعدام شده‌اند؛ به‌طور متوسط بیش از دو نفر در هر روز تقویمی، یا یک نفر در هر ۱۰ ساعت و ۱۷ دقیقه.

ثبت این ۷۰ مورد، شمار مدخل‌های فهرست نه‌ماهه را به ۱,۱۲۲ می‌رساند. این حجم از اجرای مجازات مرگ، همراه با تداوم اعدام بازداشت‌شدگان اعتراضات و زنان، ضرورت اقدام فوری برای حفاظت از جان زندانیان و توقف اجرای احکام را برجسته می‌کند.

سپتامبر نسبت به ۹۰ ثبت اوت در نسخه فعلی فهرست، ۲۲,۲ درصد کاهش نشان می‌دهد. این کاهش، با توقف اعدام‌های سیاسی یا کنار گذاشتن اعدام برای مواد مخدر همراه نبوده است. سهم پرونده‌های مرتبط با مواد مخدر به ۴۴,۳ درصد رسیده؛ بالاترین سهم ثبت‌شده در بخش‌های ماهانه این مجموعه از آغاز سال.

از ۷۰ مورد سپتامبر، ۶۴ مورد در خلاصه ماهانه به منابع حقوق بشری نسبت داده شده و برای شش مورد نام یک رسانه داخلی در فهرست آمده است. اتکای گسترده به منابع حقوق بشری نشان می‌دهد دسترسی عمومی به اطلاعات اعدام‌ها همچنان محدود است و رصد مستقل نقشی اساسی در آشکار شدن ابعاد این مجازات دارد.

خلاصه گزارش

۱. در سپتامبر ۷۰ اعدام ثبت شده است؛ اجرای حکم در ۱۵ روز ماه و ثبت ۱۲ اعدام در ۲۹ سپتامبر، از استمرار اجرای پرتعداد احکام حکایت دارد.

۲. در ۳۱ پرونده ماه، عنوان مواد مخدر ثبت شده است. سهم ۴۴,۳ درصدی این پرونده‌ها، مسئله اعدام برای جرایم خارج از معیار «شدیدترین جنایات» را در مرکز نگرانی‌های حقوق بشری قرار می‌دهد.

۳. چهار زن در سپتامبر اعدام شده‌اند؛ شمار زنان شناسایی‌شده در ردیف‌های نه‌ماهه به ۲۵ نفر رسیده است.

۴. دو زندانی سیاسی از بازداشت‌شدگان اعتراضات در مشهد اعدام شده‌اند. مجموع ثبت‌های ستون سیاسی در نه ماه، ۴۶ مورد است؛ دو اعدام با عنوان جاسوسی در سپتامبر جداگانه ثبت شده‌اند.

۵. اعدام‌های ماه در ۱۷ استان ثبت شده‌اند. البرز، اصفهان و خراسان رضوی با مجموع ۳۲ مورد، ۴۵,۷ درصد کل ماه را در بر می‌گیرند.

۶. در مرور نه‌ماهه، دست‌کم یک مورد اعدام برای جرم انتسابی در ۱۴ سالگی و پنج اعدام در ملأعام ثبت شده است.

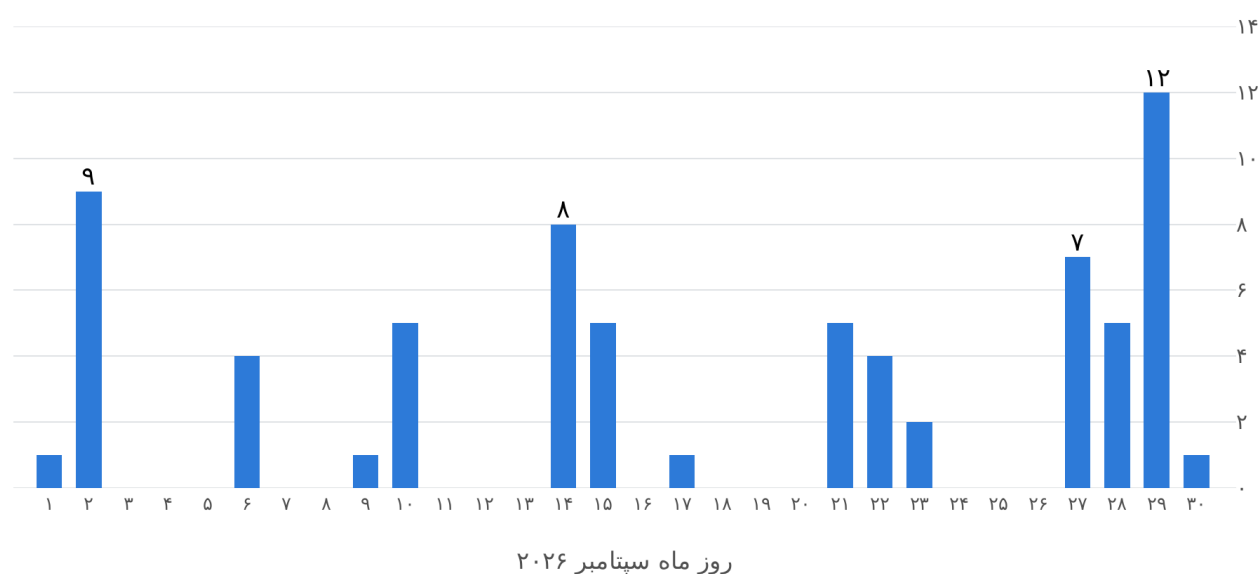
۷. در سپتامبر هویت پنج نفر از اعدام‌شدگان نامعلوم ثبت شده است. شفافیت، دسترسی به اسناد قضایی و حفاظت از خانواده‌ها باید بخشی از پاسخ فوری به این وضعیت باشد.

اعدام‌ها در ماه سپتامبر ۲۰۲۶

در سپتامبر دست کم ۷۰ نفر اعدام شدند؛ رقمی معادل ۶,۲ درصد ثبت‌های نه ماه نخست سال. این تعداد از ماه‌های ژوئن، ژوئیه و اوت کمتر است، اما همچنان به معنای سلب جان ده‌ها انسان در طول یک ماه و استمرار استفاده گسترده از مجازات مرگ است.

۷۰	۲,۳۳	۱۵	۱۲
اعدام در سپتامبر	اعدام در روز تقویمی	روز اجرای حکم از ۳۰ روز	بیشترین شمار روزانه در ۲۹ سپتامبر

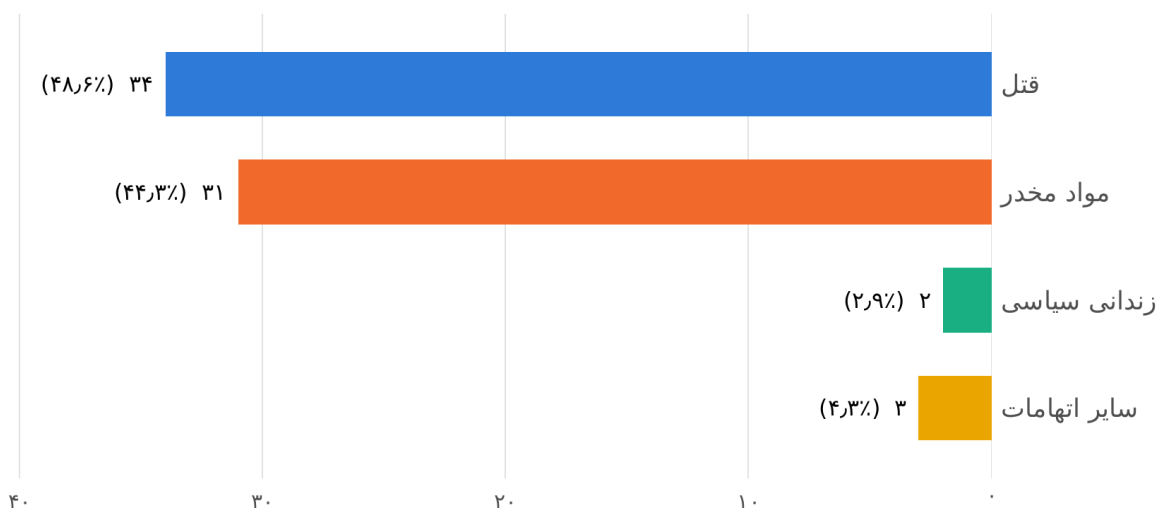
بیش از نیمی از اعدام‌های سپتامبر در چهار روز ثبت شده است: ۱۲ نفر در ۲۹ سپتامبر، ۹ نفر در ۲ سپتامبر، ۸ نفر در ۱۴ سپتامبر و ۷ نفر در ۲۷ سپتامبر. مجموع این چهار روز، ۳۶ مورد یا ۵۱,۴ درصد کل ماه است. در روزهای دارای ثبت اجرای حکم، میانگین اعدام به ۴,۶۷ نفر می‌رسد.

نمودار ۱. توزیع روزانه اعدام‌ها در سپتامبر ۲۰۲۶؛ ۷۰ مورد در ۱۵ روز

در ۲۹ سپتامبر، پنج نفر در قزل‌حصار، دو نفر در مشهد، دو نفر در کرمان و در اراک، گرگان و رفسنجان هر کدام یک نفر اعدام شده‌اند. هر دو فرد اعدام‌شده در مشهد، در فهرست زندانیان سیاسی و بازداشت‌شدگان اعتراضات قرار دارند؛ هویت هر پنج فرد ثبت‌شده در قزل‌حصار نامعلوم است.

اعدام‌ها به تفکیک اتهامات در ماه سپتامبر

نمودار ۲. ترکیب اتهامات در اعدام‌های سپتامبر ۲۰۲۶

دو گروه اتهامی، ۹۲٫۹ درصد اعدام‌های سپتامبر را تشکیل می‌دهند: قتل با ۳۴ مورد، معادل ۴۸٫۶ درصد، و مواد مخدر با ۳۱ مورد، معادل ۴۴٫۳ درصد. دو پرونده در ستون سیاسی و سه پرونده در گروه سایر اتهامات ثبت شده‌اند؛ گروه اخیر شامل دو مورد جاسوسی و یک مورد تجاوز است.

اعدام برای جرایم مواد مخدر، از منظر حق حیات اهمیتی تعیین‌کننده دارد. کمیته حقوق بشر سازمان ملل در تفسیر عمومی شماره ۳۶، معیار «شدیدترین جنایات» را به جرایم بسیار سنگین متضمن قتل عمد محدود می‌کند و جرایم مواد مخدر را خارج از آن می‌داند. بر پایه عناوین ثبت‌شده، ۳۱ اعدام این ماه با این معیار ناسازگار است.

توزیع جغرافیایی اعدام‌ها در ماه سپتامبر

اعدام‌های ماه در ۱۷ استان صورت گرفته است. البرز با ۱۳ مورد در صدر قرار دارد؛ پس از آن اصفهان با ۱۰ و خراسان رضوی با ۹ مورد قرار می‌گیرند. این پراکندگی، سراسری بودن مسئله اجرای حکم مرگ را نشان می‌دهد.

استان	شمار اعدام	محل‌های اصلی ثبت‌شده
البرز	۱۳	قزل‌حصار ۱۲ و زندان مرکزی کرج ۱
اصفهان	۱۰	اصفهان
خراسان رضوی	۹	مشهد
خوزستان	۷	اهواز ۶ و دزفول ۱
سیستان و بلوچستان	۶	زاهدان ۳، زابل ۲ و ایرانشهر ۱
کرمان	۶	جیرفت ۲، کرمان ۲ و رفسنجان ۲
سایر استان‌ها	۱۹	۱۱ استان دیگر

زندانیان سیاسی اعدام‌شده در ماه سپتامبر

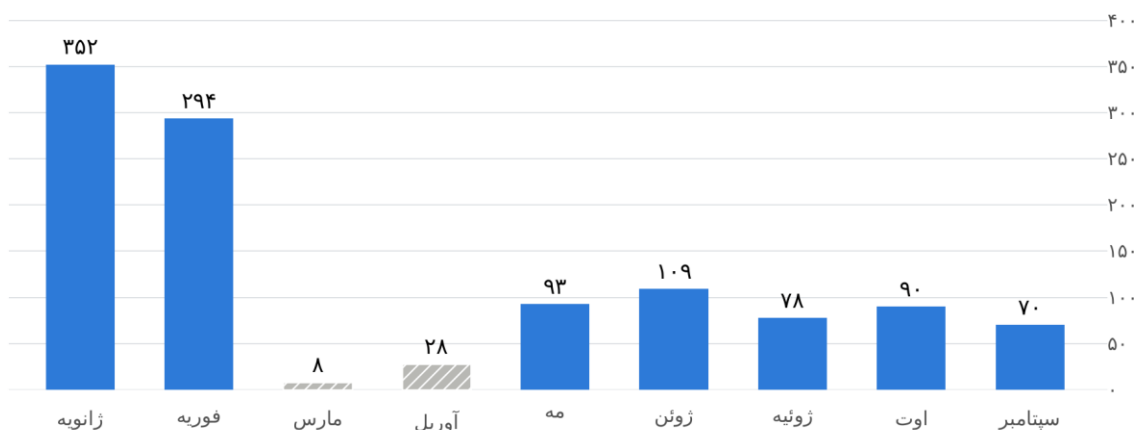
در سپتامبر دست‌کم دو زندانی سیاسی و دو متهم به جاسوسی اعدام شدند. دو زندانی سیاسی بازداشت‌شدگان اعتراضات دی ماه ۱۴۰۴ بودند:

- **علی همتی سیستانی؛** ۲۹ سپتامبر، مشهد؛ از بازداشت‌شدگان اعتراضات.
- **مجید نیک‌اندیش؛** ۲۹ سپتامبر، مشهد؛ از بازداشت‌شدگان اعتراضات.
- **حسین پدران؛** ۲۱ سپتامبر، قزل‌حصار؛ عنوان اتهامی جاسوسی.
- **تورات محمدی؛** ۲۳ سپتامبر، زندان مرکزی کرج؛ تبعه افغانستان و با عنوان اتهامی جاسوسی.

اعدام بازداشت‌شدگان اعتراضات، نگرانی درباره استفاده از مجازات مرگ در برخورد با اعتراضات را تداوم می‌بخشد. دسترسی مستقل به پرونده‌ها، وکیل منتخب و امکان اعتراض مؤثر به حکم، باید محور پیگیری این موارد باشد. هم‌چنین با تصویب قانون جدید در مجلس جمهوری اسلامی انتساب اتهام جاسوسی به بازداشت‌شدگان به راحتی صورت می‌گیرد و این درحالی است که این موضوع اتهام جاسوسی رسیدگی‌های دقیق و در جزئیات را نیاز دارد.

روند نه‌ماهه از ژانویه تا سپتامبر ۲۰۲۶

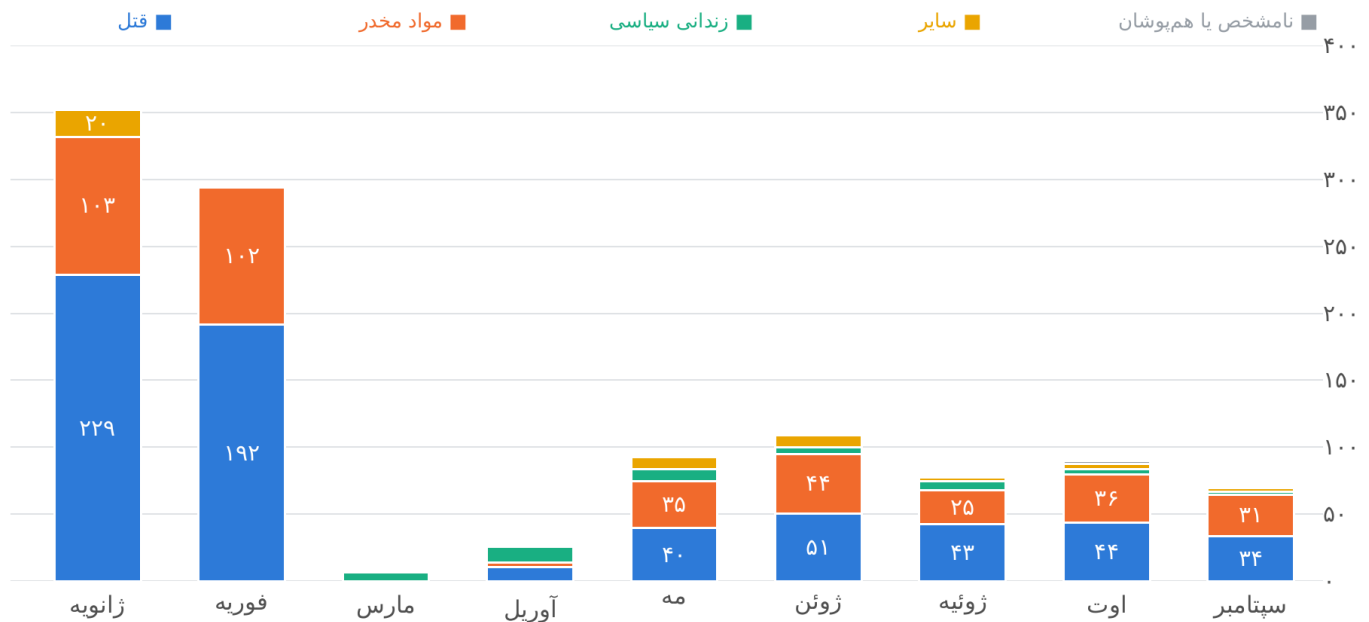
مارس و آوریل با پوشش ناقص

نمودار ۳. شمار ماهانه ثبت‌ها در نه ماه نخست سال؛ هاشور نشان‌دهنده پوشش ناقص مارس و آوریل است

ژانویه و فوریه در مجموع ۶۴۶ ثبت دارند؛ معادل ۵۷,۶ درصد کل نه‌ماهه و به‌طور متوسط حدود ۱۰,۹۵ مورد در هر روز این دو ماه. ارقام پایین مارس و آوریل، طبق توضیح گزارش اوت، با قطع اینترنت و دشواری دسترسی به منابع همراه بوده و نشانه توقف واقعی اعدام‌ها نیست.

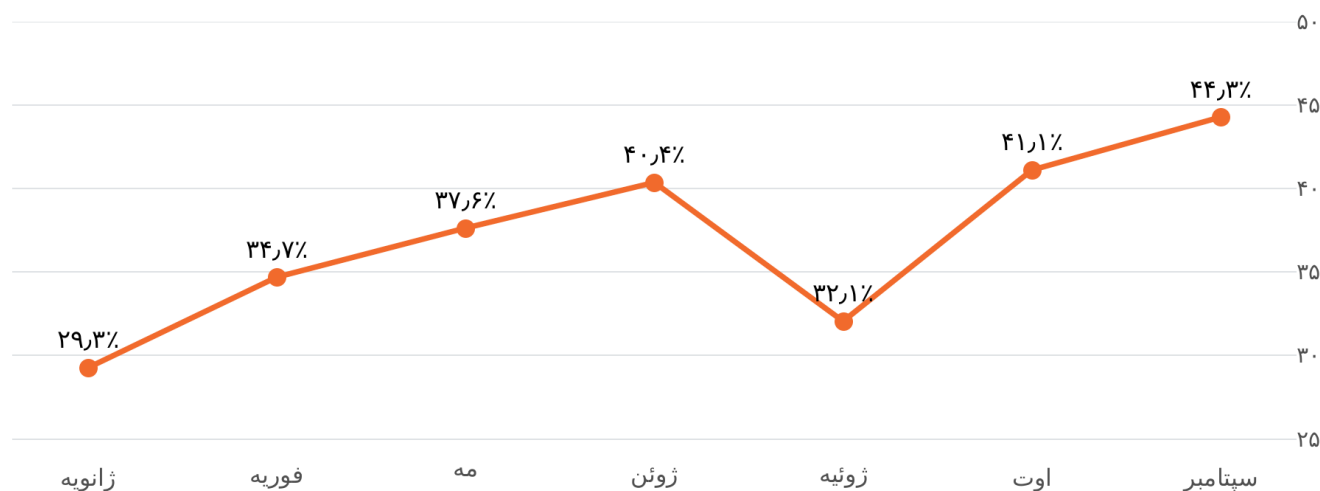
ترکیب اتهامات در نه ماه نخست سال

نمودار ۴. ترکیب اتهامات به تفکیک ماه؛ موارد فاقد طبقه‌بندی روشن جدا نمایش داده شده‌اند

در طبقه‌بندی بدون شمارش مضاعف، ۶۴۴ ثبت در گروه قتل، ۳۷۹ ثبت در گروه مواد مخدر، ۴۶ ثبت در گروه سیاسی و ۵۰ ثبت در گروه سایر قرار می‌گیرند.

افزایش سهم پرونده‌های مواد مخدر

سهم مواد مخدر از ۲۹,۳ درصد در ژانویه به ۳۴,۷ درصد در فوریه، ۳۷,۶ درصد در مه و ۴۰,۴ درصد در ژوئن رسیده است. پس از افت به ۳۲,۱ درصد در ژوئیه، این سهم در اوت ۴۱,۱ درصد و در سپتامبر ۴۴,۳ درصد بوده است. روند یکنواخت نیست، اما سهم این گروه در ماه‌های اخیر افزایش یافته است.

این افزایش سهم در حالی رخ داده که تعداد مطلق پرونده‌های مواد مخدر در سپتامبر از ۳۷ به ۳۱ کاهش یافته است و این کاهش بعد از اعتصاب غذای گسترده زندانیان قزلحصار صورت گرفته است. بنابراین کاهش تعداد کل اعدام‌ها، از اهمیت مطالبه توقف اعدام برای مواد مخدر نمی‌کاهد؛ این پرونده‌ها همچنان بخش بزرگی از اجرای احکام را تشکیل می‌دهند.

گروه‌های در معرض خطر ویژه

زنان

در نه ماه نخست سال، دست کم ۲۵ زن اعدام شده‌اند. اوت با شش زن، بیشترین شمار ماهانه را دارد و سپتامبر با چهار زن، همراه با فوریه پس از ژانویه قرار می‌گیرد. چهار زن سپتامبر، ۵,۷ درصد کل اعدام‌های این ماه را تشکیل می‌دهند.

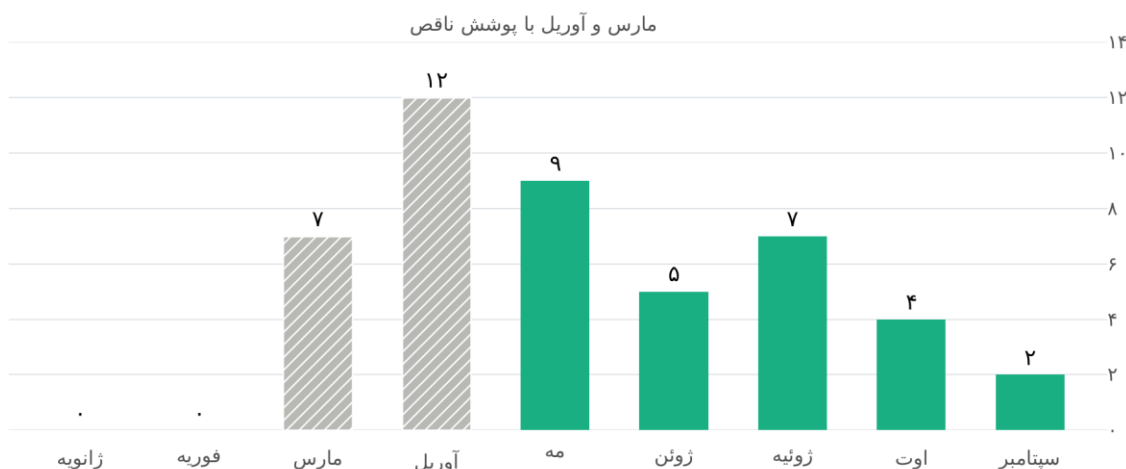

نمودار ۶. شمار زنان اعدام‌شده به تفکیک ماه از ژانویه تا سپتامبر ۲۰۲۶

زنان اعدام‌شده در سپتامبر عبارت‌اند از:

- فاطمه جهانگرد، ۴۰ ساله؛ ۶ سپتامبر، مشهد؛ عنوان اتهامی قتل.
- زینب رجبی، ۴۶ ساله؛ ۱۵ سپتامبر، اصفهان؛ عنوان اتهامی مواد مخدر.
- رضوان اصغرزاده، ۴۵ ساله بر اساس ثبت اکسل؛ ۱۵ سپتامبر، اصفهان؛ عنوان اتهامی مواد مخدر.
- ماهرخ یا رقیه میرزایی، ۳۰ ساله؛ ۲۷ سپتامبر، قزل‌حصار؛ عنوان اتهامی قتل.

دو تن از این چهار زن برای جرایم مرتبط با مواد مخدر اعدام شده‌اند. این امر ضرورت بررسی موانع دسترسی زنان به حمایت حقوقی و اجتماعی و توقف استفاده از مجازات مرگ در این پرونده‌ها را برجسته می‌کند.

نمودار ۷. اعدام زندانیان سیاسی به تفکیک ماه از ژانویه تا سپتامبر ۲۰۲۶

در نه ماه نخست سال، ۴۶ زندانی سیاسی اعدام شده است. بیشترین شمار در آوریل با ۱۲ نفر و مه با ۹ نفر دیده می‌شود. در ۱۶ زندانی سیاسی بازداشت شده قیام و در ۱۰ زندانی سیاسی به اتهام عضویت در سازمان مجاهدین خلق اعدام شدند.

قزل‌حصار با ۱۷ اعدام زندانی سیاسی، بیشترین شمار را میان محل‌های درج‌شده دارد؛ پس از آن اصفهان با هشت مورد و مشهد با پنج مورد قرار می‌گیرند. ادامه اعدام زندانیان سیاسی در سپتامبر نشان می‌دهد کاهش رقم کل ماهانه، به معنای پایان تهدید علیه این زندانیان نیست بلکه مقامات جمهوری اسلامی هم‌چنان در میان بحران‌های فزاینده به اعدام‌های فراقضایی و ضد انسانی اعدام زندانیان بازداشت شده در قیام ادامه می‌دهد.

اعدام برای جرم انتسابی در کودکی

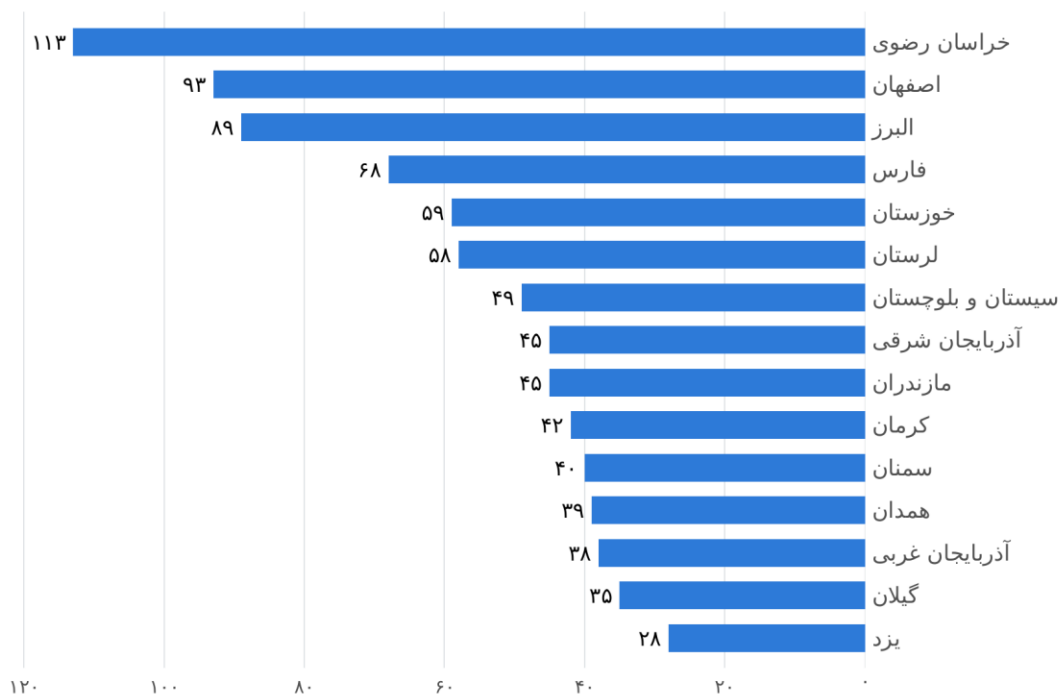
در ۲۱ ژوئیه، میثم ایرندگانی در زندان ایرانشهر اعدام شده است. بنا به اطلاعات رسیده به لیگ حقوق بشر زندانیان ایران سن او هنگام جرم انتسابی را ۱۴ سال و سن زمان اعدام را ۲۵ سال بود. اعدام برای جرمی که در زیر ۱۸ سالگی رخ داده، با ممنوعیت مقرر در ماده ۶ میثاق حقوق مدنی و سیاسی و ماده ۳۷ کنوانسیون حقوق کودک ناسازگار است. سن هنگام اجرای حکم، این ممنوعیت را برطرف نمی‌کند.

اعدام در ملأعام

در نه‌ماهه، پنج اعدام در ملأعام صورت گرفته است: سه نفر در مشهد در ۴ مه و دو نفر در اصفهان در ۲۸ ژوئیه.. کمیته حقوق بشر سازمان ملل متحد، اعدام در ملأعام را مغایر ممنوعیت رفتار ظالمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز می‌داند. توقف این شیوه اجرای حکم، مطالبه‌ای فوری در کنار توقف همه اعدام‌هاست.

جغرافیای اعدام در نه ماه نخست سال

اعدام‌های صورت گرفته در دوره ژانویه تا سپتامبر، دست کم ۳۰ استان را در بر می‌گیرند. خراسان رضوی با ۱۱۳ مورد، اصفهان با ۹۳ و البرز با ۸۹ مورد در صدر قرار دارند؛ این سه استان روی هم ۲۹۵ اعدام، معادل ۲۶,۳ درصد کل اعدام‌ها را شامل می‌شوند.

نمودار ۸. پانزده استان دارای بیشترین شمار ثبت اعدام در ژانویه تا سپتامبر ۲۰۲۶

زندانی‌های قزل‌حصار با ۷۵ اعدام، اصفهان با ۷۴ و شیراز با ۶۷ مورد بیشترین شمار اعدام را به خود اختصاص داده‌اند. سیستان و بلوچستان با ۴۹ مورد و کرمان با ۴۲ مورد، در کنار استان‌های پرشمار قرار دارند

کتمان آماری و نبود شفافیت

در سپتامبر، تنها ۶ مورد توسط رسانه‌های حکومتی و رسمی اعلام شده است؛ یعنی ۹۱,۴ درصد اعدام‌های صورت گرفته توسط فعالین حقوق بشر و تایید لیگ حقوق بشر زندانیان ایران صورت گرفته است. این درصد اهمیت منابع مستقل را در مستندسازی اعدام‌ها نشان می‌دهد.

نبود اطلاعات عمومی کامل، خانواده‌ها و مدافعان حقوق بشر را با مانع جدی روبه‌رو می‌کند. انتشار منظم نام، تاریخ و محل اجرای حکم، عنوان اتهام و مرجع قضایی صادرکننده رأی، حداقل شرط نظارت و پاسخ‌گویی است. دسترسی به اطلاعات نباید برای خانواده‌ها، وکلا و شهود با تهدید و مجازات همراه باشد.

جمع‌بندی

اما تداوم اعدام بازداشت‌شدگان اعتراضات، اعدام چهار زن و اجرای ۳۱ حکم در پرونده‌های مواد مخدر، نشان می‌دهد عوامل اصلی نگرانی حقوق بشری همچنان برقرارند. کاهش تعداد در یک ماه را نمی‌توان جایگزین توقف اجرای احکام، بازبینی پرونده‌ها و تضمین دادرسی عادلانه دانست.

مقایسه با ماه‌های پیشین نیز همین ضرورت را روشن می‌کند: سپتامبر ۱۰,۳ درصد کمتر از ژوئیه و ۳۵,۸ درصد کمتر از ژوئن ثبت دارد، اما سهم مواد مخدر نسبت به اوت ۳,۲ واحد درصد بیشتر شده است. از سوی دیگر، بیش از نیمی از اجرای احکام ماه در چهار روز متمرکز است؛ وضعیتی که نیاز به واکنش فوری پیش از اجرای حکم را افزایش می‌دهد.

مرور نه‌ماهه از گسترش جغرافیایی اجرای مجازات مرگ و ادامه آن علیه گروه‌های در معرض خطر حکایت دارد. پاسخ مؤثر باید بر حفاظت از جان زندانیان متمرکز باشد: توقف فوری اعدام‌ها، دسترسی مستقل به پرونده‌ها، حمایت از خانواده‌ها و مستندسازی مسئولیت مقامات دخیل در نقض حقوق بشر.

لیگ حقوق بشر زندانیان ایران از سازمان ملل، دولت‌ها، پارلمان‌ها و نهادهای حقوق بشری می‌خواهد موضوع اعدام در ایران را به اقدام‌های مشخص و قابل پیگیری تبدیل کنند. هر تأخیر در مداخله برای زندانی در آستانه اجرای حکم، می‌تواند پیامدی برگشت‌ناپذیر داشته باشد.

مطالبات و اقدامات فوری

اعدام‌های ثبت‌شده، اقدام فوری و هماهنگ مراجع بین‌المللی را می‌طلبد. لیگ حقوق بشر زندانیان ایران خواستار پیگیری مطالبات زیر است.

مطالبات از مقامات جمهوری اسلامی

- اعلام توقف فوری اجرای همه احکام اعدام به‌عنوان گام نخست به‌سوی لغو کامل مجازات مرگ.
- توقف بی‌درنگ اعدام برای مواد مخدر و دیگر جرایم خارج از معیار شدیدترین جنایات، و تبدیل احکام صادرشده.
- لغو احکام مرگ ناشی از محاکمات ناعادلانه؛ بازبینی مستقل پرونده‌های سیاسی و احکام مبتنی بر عناوین مبهم امنیتی.
- توقف کامل اعدام برای جرایم ارتكابی در زیر ۱۸ سالگی و بازبینی همه پرونده‌های مربوط.
- تضمین وکیل منتخب، رسیدگی مؤثر به ادعاهای شکنجه و اعتراف اجباری و امکان اعتراض واقعی به حکم.
- انتشار منظم آمار کامل احکام صادرشده و اجراشده و تضمین امنیت خانواده‌ها، وکلا و شهود.

سازمان ملل و سازوکارهای حقوق بشری

- پیگیری فوری زندانیان در معرض اجرای حکم از طریق مکاتبات اضطراری و مطالبه توقف اجرا، به‌ویژه در پرونده‌های سیاسی و جرایم انتسابی در کودکی.
- تقویت حمایت از سازوکارهای مستقل نظارت و حقیقت‌یابی درباره ایران و مستندسازی نقض حق حیات.
- طرح موج اعدام‌ها در شورای حقوق بشر و پیگیری تصمیم‌های مشخص برای توقف اجرای احکام و دسترسی مستقل به پرونده‌ها.
- حفظ اسناد و بررسی مسئولیت مقامات قضایی، امنیتی و مسئولان زندان‌ها برای فرایندهای پاسخ‌گویی.

دولت‌ها و پارلمان‌ها

- قرار دادن توقف اعدام‌ها و رعایت دادرسی عادلانه در دستور کار تعاملات دیپلماتیک با تهران و پیگیری علنی نتایج.
- بررسی اقدامات هدفمند حقوق بشری علیه مسئولان نقض‌های مستند، با رعایت معیارهای اثبات و تشریفات قانونی.
- حمایت از مستندسازی مستقل و حفاظت از شهود، خانواده‌ها و مدافعان حقوق بشر؛ مطالبه پاسخ رسمی در برابر اجرای احکام سیاسی.

پیوست جدول آمار ماهانه

ماه	کل	قتل	مواد مخدر	سیاسی	سایر	نامشخص یا هم پوشان	سهم مواد مخدر
ژانویه	۳۵۲	۲۲۹	۱۰۳	۰	۲۰	۰	٪۲۹,۳
فوریه	۲۹۴	۱۹۲	۱۰۲	۰	۰	۰	٪۳۴,۷
مارس*	۸	۰	۰	۷	۱	۰	۰
آوریل*	۲۸	۱۱	۳	۱۲	۱	۱	۰
مه	۹۳	۴۰	۳۵	۹	۹	۰	٪۳۷,۶
ژوئن	۱۰۹	۵۱	۴۴	۵	۹	۰	٪۴۰,۴
ژوئیه	۷۸	۴۳	۲۵	۷	۳	۰	٪۳۲,۱
اوت	۹۰	۴۴	۳۶	۴	۴	۲	٪۴۱,۱
سپتامبر	۷۰	۳۴	۳۱	۲	۳	۰	٪۴۴,۳
مجموع	۱,۱۲۲	۶۴۴	۳۷۹	۴۶	۵۰	۳	٪۳۳,۹